

**OKONČAVANJE POSTUPKA ZA OCENU USTAVNOSTI ZAKONA KOJA JE TRAŽENA
ZBOG POVREDA POSTUPKA DONOŠENJA I PROGLAŠENJA ZAKONA O RADU
NEOVLAŠĆENIM IZMENAMA U IZVORNIKU ZBOG ODUSTANKA OD PREDLOGA**

Zakon o radu

član 105

Sentenca:

S obzirom na to da je predlogom osporena saglasnost postupka donošenja zakona sa odredbama Ustava Republike Srbije od 1990. godine, koji je prestao da važi 8. novembra 2006. godine, da su nakon podnošenja predloga dva puta vršene izmene i dopune spornog Zakona o radu i izmenjen Poslovnik Narodne Skupštine, kao i s obzirom na to da je Zakon o radu povodom koga je pokrenut postupak pred Ustavnim sudom već šest godina deo pravnog poretka Republike Srbije i da je, u međuvremenu, podnosilac predloga odustao od podnetog zahteva za ocenu ustavnosti, a da Ustavni sud nije našao osnova za nastavak postupka u smislu člana 54. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu, Sud je, zaključkom okončao postupak, bez donošenja odluke u meritumu, uz izdvojeno mišljenje sudije po tom pravnom pitanju.

Obrazloženje:

"Ustavnom sudu podnet je predlog za ocenu ustavnosti Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05).

Navedenim predlogom osporena je saglasnost načina i postupka na koji je donet Zakon, sa načinom i postupkom donošenja zakona, propisanim Ustavom i Poslovnikom Narodne Skupštine Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 32/02, 57/03, 12/04, 16/04, 29/04 i 54/04).

U predlogu je navedeno da je "u "Službenom glasniku Republike Srbije", broj 24 od 15. marta 2005. godine objavljen tekst Zakona o radu, koji je, navodno, Narodna skupština Republike Srbije usvojila 8. marta 2005. godine"; da su prilikom donošenja ovog zakona "neposredno prekršene odredbe čl. 80. i 84. Ustava Republike Srbije, kao i odredbe Poslovnika o radu Narodne skupštine Republike Srbije", jer su "nepoznata lica", nakon što je Narodna skupština usvojila zakon "izmenila u izvorniku zakona čl. 105. i 108. " i tako izmenjen tekst Narodna skupština je dostavila predsedniku Republike; da "iz navedenog proizlazi da je predsedniku Republike Srbije dostavljen tekst koji nije zakon jer ga nije većinom glasova usvojila Narodna skupština". Takođe je navedeno da je "predsednik Republike pismom predsedniku Narodne skupštine" dostavljeni tekst "vratio Narodnoj skupštini da postupi u skladu sa Ustavom, zakonom i Poslovnikom", međutim, predsednik Narodne skupštine je "kršeći ustavnu odredbu po kojoj samo predsednik Republike može da zahteva ponovno glasanje... predložio da se ponovo glasa

o izmenjenom tekstu, i Narodna skupština je većinom glasova takav tekst, koji ne može biti zakon, (bez rasprave) usvojila" i dostavila "predsedniku Republike, kao zakon koji je ponovo izglasan", te je "ovakvim postupanjem predsednika Narodne skupštine i same Narodne skupštine predsednik Republike Srbije lišen svog ustavnog ovlašćenja da odluči da li će potpisati ukaz o proglašenju zakona ili zakon vratiti na ponovno glasanje".

Predlagač, "zbog ovih povreda Ustava koje imaju za posledicu nesaglasnost ovog zakona s Ustavom... predlaže Ustavnom sudu Republike Srbije da... utvrdi tu nesaglasnost i da... utvrdi prestanak važnosti Zakona o radu objavljenog u "Službenom glasniku Republike Srbije". broj 24 od 15. marta 2005. godine".

U odgovoru koji je donosilac osporenog akta dostavio Ustavnom sudu navedeno je da je Zakon o radu usvojen na sednici Narodne skupštine 17. februara 2005. godine, u skladu sa Poslovníkom o radu Narodne skupštine Republike Srbije, Ustavom utvrđenom većinom glasova potrebnom za donošenje zakona, ali da je nakon usvajanja u usvojenom tekstu bilo neophodno obaviti pravno-tehničku redakciju, što je, između ostalog, učinjeno i u članu 105. usvojenog teksta Zakona, ali da je "u potpunosti očuvan smisao usvojenog teksta Zakona, pravni efekti koje on proizvodi, kao i osnovni cilj svakog zakona, a to je da on može da se primenjuje u praksi. Takođe je navedeno da je "dopisom od 24. februara 2005. godine predsednik Republike obavestio predsednika Narodne skupštine da "odbija da potpiše ukaz o proglašenju Zakona o radu" i zahtevao "da se postupi u skladu sa Ustavom Republike Srbije, zakonom i poslovníkom Narodne skupštine Republike Srbije, kojima je propisano postupanje u situaciji nepotpisivanja ukaza o proglašenju i vraćanju zakona Narodnoj skupštini", te da je "postupajući po zahtevu predsednika Republike, predsednik Narodne skupštine stavio na ponovno glasanje Zakon o radu i u svemu postupio u skladu sa ustavnim ovlašćenjima". Na osnovu iznetog, donosilac osporenog akta smatra da je "Narodna skupština, na sednici održanoj 8. marta 2005. godine, donela Zakon o radu u skladu sa članom 80. Ustava Republike Srbije", kao i da je taj zakon "predsednik Republike proglasio kao zakon, saglasno članu 84. Ustava Republike Srbije", te da "u postupku donošenja i proglašenja Zakona o radu nisu prekršene odredbe čl. 80. i 84. Ustava Republike Srbije".

Imajući u vidu vreme pokretanja postupka, Ustavni sud je u ovom ustavnosudskom predmetu postupao saglasno odredbi člana 112. Zakona o Ustavnom sudu ("Službeni glasnik RS", broj 109/07), kojom je propisano da će se postupci pred Ustavnim sudom započeti pre dana stupanja na snagu ovog zakona okončati po odredbama ovog zakona.

S obzirom na to da je predlogom osporena saglasnost postupka donošenja zakona sa odredbama Ustava Republike Srbije od 1990. godine, koji je prestao da važi 8. novembra 2006. godine, da su nakon podnošenja predloga dva puta vršene izmene i dopune spornog Zakona o radu (objavljene u "Službenom glasniku RS", br. 61/05 i 54/09), od čega jednom u vreme važenja novog Ustava od 2006. godine i izmenjenog Poslovníka Narodne Skupštine, te, konačno, s obzirom na to da je Zakon o radu povodom koga je pokrenut postupak pred Ustavnim sudom već šest godina deo pravnog poretka

Republike Srbije, Ustavni sud se, dopisom od 29. decembra 2010. godine, obratio podnosiocu predloga i pozvao ga da se u određenom roku izjasni da li ostaje pri podnetom predlogu.

Predlagač je dopisom od 31. januara 2011. godine obavestio Ustavni sud da odustaje od podnetog predloga za ocenu ustavnosti Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05).

S obzirom na to da je ovlašćeni predlagač odustao od predloga za ocenu ustavnosti osporenog zakona, a Ustavni sud nije našao osnova za nastavak postupka u smislu člana 54. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu, Sud je, saglasno odredbama člana 48. Zakona o Ustavnom sudu i člana 82. stav 1. tačka 8. Poslovnika o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/08 i 27/08), zaključio kao u izreci.

IZDVOJENO MIŠLJENJE

u odnosu na Zaključak Ustavnog suda broj IU-190/2005 donet na sednici Suda 3. marta 2011. godine

Mišljenja sam da Ustavni sud u predmetu broj IU-190/2005, nije trebao da okončava postupak za ocenu ustavnosti Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05), već da je, imajući u vidu značaj pokrenutih spornih pitanja, trebao da izvrši ocenu ustavnosti osporenog zakona i donese odluku u meritumu.

Sud je na sednici od 3. marta 2011. godine, doneo Zaključak kojim je okončao postupak za ocenu ustavnosti Zakona o radu. U obrazloženju Zaključka, je pored ostalog, navedeno da se Sud "obratio podnosiocu predloga i pozvao ga da se u određenom roku izjasni da li ostaje pri podnetom predlogu", s obzirom na to da je osporeni Zakon "u izvesnoj meri noveliran donošenjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 61/05) i Zakona o dopuni Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 54/09), te da je sa navedenim promenama u pravnom poretku već više od četiri i po godine", kao i da je predlagač "dopisom od 31. januara 2011. godine obavestio Ustavni sud da odustaje od podnetog predloga". Nadalje, u obrazloženju stoji da je Sud, "s obzirom na to da je ovlašćeni predlagač odustao od predloga", a da sam "Ustavni sud nije našao osnova za nastavak postupka", zaključio da okonča postupak, u smislu člana 54. stav 2. Zakona o Ustavnom sudu ("Službeni glasnik RS", broj 109/07). Zaključak je donet s pozivom na odredbe člana 48. Zakona o Ustavnom sudu i člana 82. stav 1. tačka 8) Poslovnika o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/08. i 27/08).

Za razliku od sudije izvestioca i sudija koji su glasali za pomenuti Zaključak smatram da su postojali uslovi i razlozi da Ustavni sud nastavi postupak ocene ustavnosti osporenog Zakona.

Prvo, u Ustavu, a ni u Zakonu o Ustavnom sudu, odnosno Poslovniku o radu Ustavnog suda, nema pravnog osnova za navedeno činjenje, tj. traženje sudije izvestioca da se podnosilac predloga u toku postupka ocene ustavnosti zakona izjašnjava "da li ostaje pri podnetom predlogu". To potvrđuje i dopis sudije izvestioca upućen predsedniku

Republike u kome nema pozivanja na odredbe Ustava ili zakona, već se samo iznose pojedine činjenice koje se, pre svega odnose na "kretanje" predmeta. Te činjenice su očigledno, po oceni sudije izvestioca, trebale da vode opredeljenju podnosioca predloga da odustane od zahteva za ocenu ustavnosti. Ustavni sud, odnosno sudija izvestilac, saglasno Zakonu o Ustavnom sudu, u prethodnom postupku može od podnosioca predloga zatraži samo, da u određenom roku uredi podneti predlog, i to u zakonom propisanim slučajevima: ako je predlog nerazumljiv, nepotpun, ne sadrži podatke neophodne za vođenje postupka ili ima druge nedostatke u pogledu forme i sadržine, koji onemogućavaju postupanje Suda. Ustavni sud takođe, može tražiti da predlagač u postupku ocene ustavnosti zakona dostavi potrebnu dokumentaciju, da pruži podatke i obaveštenja od značaja za vođenje postupka i odlučivanje i sl. U Zakonu, dakle, nema odredbe koja daje mogućnost Sudu (a još manje sudiji izvestiocu) da zahteva od predlagača da se u određenom roku izjasni "da li ostaje pri predlogu".

Ukoliko u toku vođenja postupka prestanu neke od procesnih pretpostavki, ili nastanu neke druge smetnje za vođenje postupka, zakonodavac je predvideo rešenja za te slučajeve i izričito ovlastio Ustavni sud da odluči o daljoj sudbini postupka, pa je tako učinjeno i u članu 54. stav 2. Zakona, za slučaj odustanka podnosioca predloga za ocenu ustavnosti zakona.

U dopisu koji je sudija izvestilac 29. decembra 2010. godine uputio predsedniku Republike (bez prethodnog izjašnjenja Suda o ovoj stvari) navedeni su razlozi zbog kojih je sudija izvestilac odlučio da se obrati predsedniku Republike sa pomenutim zahtevom, a to su: dva puta izvršene izmene osporenog Zakona o radu i njegova "primena više od četiri i po godine". Dakle, pitanje je da li je to što su sporne odredbe Zakona o radu u toku postupka pred Ustavnim sudom "novelirane", i što je proteklo određeno vreme od momenta pokretanja postupka i primene Zakona moglo biti osnov da sudija izvestilac pretpostavi "da je spor sam po sebi rešen", i da predsednika Republike u ime Ustavnog suda zapita da li ostaje kod predloga za ocenu ustavnosti zakona. Navedeni razlozi prema Zakonu o Ustavnom sudu, nisu ustavnopravni razlozi, zbog čijeg bi nastupanja Sud bio jedino u situaciji da po automatizmu zaključkom okonča postupak, niti su njihovim nastupanjem ex lege prestali ustavnopravni razlozi i osnovi za ocenu ustavnosti Zakona o radu.

Sudiji izvestiocu je 31. decembra 2010. godine odgovorio zamenik generalnog sekretara (ne predsednik Republike), dopisom u kome se sudija izvestilac (a ne Sud) samo obaveštava da, "po nalogu predsednika Republike, odustajemo od podnetog predloga, odnosno inicijative za ocenu ustavnosti Zakona o radu ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 24/05)..... od 16. marta 2005. godine", bez navođenja bilo kog razloga za takvu odluku i bez dostavljanja pisanog naloga Predsednika. Kako je u ovom konkretnom slučaju sam Sud, odnosno sudija izvestilac na određen način podsticao i inspirisao podnosioca predloga da odustane, to je verovatno i bio razlog što je navedeni dopis dostavljen u formi prostog obaveštenja o odustajanju od predloga, bez navođenja razloga, odnosno argumenata zbog kojih se to čini.

Ocena ustavnosti Zakona o radu je tražena u postupku naknadne kontrole ustavnosti zakona, a što znači da je Zakon na snazi i da se primenjuje u celini, uključujući i njegove potonje izmene i dopune. Naravno da je za pravnu sigurnost izuzetno važno efikasno i delotvorno postupanje Ustavnog suda po predlozima za ocenu ustavnosti određenog zakona koji se primenjuje i koji proizvodi pravno dejstvo, ali naglašavam da odgovornost za posledice neustavnih i nezakonitih akata utvrđene u postupku kontrole a posteriori snose njihovi donosioci ako su postupali mimo Ustava. Uz to, Narodna skupština je bila u mogućnosti da blagovremeno otkloni eventualne nedostatke, s obzirom na dužinu trajanja postupka pred Ustavnim sudom ako je smatrala da ima povrede Ustava. Zbog toga Ustavni sud ne može pribegavati iznalaženju, odnosno i stvaranju procesnih rešenja, izbegavajući na taj način vršenje svog osnovnog zadatka, a to je meritorna kontrola i nadzor nad poštovanjem Ustava od strane svih, bez izuzetka i nezavisno od toga o čijim aktima i radnjama je reč. Propuštajući da se izjasni o eventualno neustavnom delovanju državnih organa, a posebno onih organa koji po svojoj ustavnoj ulozi i položaju treba da prednjače u doslednoj primeni i poštovanju Ustava, Ustavni sud ne doprinosi utemeljenju Republike Srbije kao ustavne demokratske države.

Drugo, pomenućemo samo neke od razloga i osnova zbog kojih je Sud trebao da nastavi postupak: (1) pred Ustavnim sudom je bio uredan predlog za ocenu ustavnosti Zakona o radu, podnet od strane ovlašćenog predlagača, kojim je ne samo pokrenut postupak, već su sledom tog predloga bile sprovedene i okončane pojedine faze postupka u oceni ustavnosti Zakona o radu pred Ustavnim sudom; (2) Sud je nakon utvrđivanja postojanja procesnih pretpostavki za pokretanje i vođenje postupka, predlog kojim je pokrenut postupak dostavio donosiocu Zakona na odgovor i Zakonodavni odbor je u ime Narodne skupštine dostavio odgovor i izjasnio se o navodima iz predloga; (3) Sud je potom utvrdio sporna ustavnopravna pitanja u ovom predmetu o kojima je održana javna rasprava uz učešće predstavnika oba učesnika u postupku (predsednika Republike i Narodne skupštine), kao i jednog broja istaknutih pravnih stručnjaka u ovoj oblasti; (4) nakon održane javne rasprave u činjeničnom stanju se nije ništa bitno promenilo, jer su izmene (novele) Zakona o radu iz 2005. godine već bile izvršene i poznate Ustavnom sudu i učesnicima javne rasprave; (5) akti i radnje koje su bile odlučujuće za vođenje postupka pred Ustavnim sudom i njegovu odluku u ovom predmetu bile su u suštini nesporne među učesnicima u postupku, a na određen način su bile i verifikovane kroz pisane dokumente koje su učesnici u postupku (predsednik Republike i Narodna skupština) dostavili Ustavnom sudu, te nije bilo sporno da postoji razlika između teksta zakona prvobitno usvojenog od strane Narodne skupštine i teksta dostavljenog Predsedniku Republike (i po formi i po sadržini), kao i da su izmene u tekstu zakona unete nakon usvajanja u Narodnoj skupštini; (6) akte i radnje u vezi sa spornim ustavnopravnim pitanjima u ovom predmetu učesnici pred Ustavnim sudom nisu u biti osporavali, već su ih samo različito kvalifikovali, a odredbe Ustava drugačije interpretirali; (7) predlogom nije tražena samo formalna ocena ustavnosti Zakona o radu (mada je ona bila u prvom planu), već i ocena materijalne ustavnosti Zakona. I

konačno, to što je postupak ocene ustavnosti osporenog Zakona pokrenut, odnosno započet i vođen i u vreme važenja Ustava iz 1990. godine i Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka iz 1991. godine, takođe nije prepreka za nastavak postupka. Naime, saglasno članu 167. Ustava od 2006. godine, ocena ustavnosti svih zakona koji su na snazi je nastavljena u odnosu na taj Ustav (kao važeći), a shodnom primenom odredaba člana 112. Zakona o Ustavnom sudu, postupak pred Ustavnim sudom koji je započet pre dana stupanja na snagu tog zakona, okončava se po njegovim odredbama - što je upravo slučaj i sa započetim postupkom ocene ustavnosti Zakona o radu.

Treće, članom 54. Zakona o Ustavnom sudu je predviđeno da u postupku ocenjivanja ustavnosti Ustavni sud nije ograničen zahtevom ovlašćenog predlagača, te da će u slučaju i kad ovlašćeni predlagač odustane od predloga, Ustavni sud "nastaviti postupak za ocenu ustavnosti ako za to nađe osnova". U ovom predmetu se desilo ono što, po našem mišljenju, nije u skladu sa ustavnim ulogom Ustavnog suda, jer Sud nije tu da inspiriše i podstiče podnosiocima predloga na odustajanje od predloga (ni na posredan način), kako bi nastupile procesne pretpostavke za okončanje postupka. Naprotiv, Ustavni sud je tu da se uvek izjasni i da odluči o spornim ustavnopravnim pitanjima. Sud je u ovom predmetu pribegao okončanju postupka i sebe time oslobodio obaveze pružanja odgovora na sporna ustavnopravna pitanja, iako je izneta razumna sumnja da je osporenim zakonom povređen Ustav. Dakle, smatram da u ovom predmetu nije bilo mesta okončanju postupka primenom člana 54. Zakona, već naprotiv, da je Sud upravo na temelju ove odredbe Zakona, a saglasno svojoj ustavnoj ulozi zaštitnika ustavnosti, trebalo da nastavi postupak, pa čak i u slučaju kada je ovlašćeni predlagač odustao od predloga postupajući po "tihoj sugestiji" i "prizivu" sudije izvestioca. Naime, karakter spornih ustavnopravnih pitanja koja su nastala u vezi vršenja zakonodavne funkcije i značaj Zakona o radu kao jednog od najvažnijih opštih pravnih akata u zemlji, zahtevao je da Sud donese meritornu odluku u kojoj će iskazati jasan stav o ustavnosti osporenog zakona, odnosno o značenju pojedinih ustavnih normi i instituta o kojima su se dva ustavna organa sporila, odnosno različito ih interpretirala, tumačila i primenjivala. Pomenućemo samo neka od spornih pravnih pitanja zbog čijeg je rešavanja očigledno postojao osnov da se nastavi postupak pred Ustavnim sudom:

- da li se ustavno rešenje o ponovnom glasanju o tekstu zakona u Narodnoj skupštini na zahtev predsednika Republike, odnosi i na slučaj kada postoji neusaglašenost teksta zakona usvojenog u Narodnoj skupštini i teksta dostavljenog predsedniku Republike radi proglašenja (pitanje identičnosti teksta zakona);

- da li ukazivanjem predsednika Republike na neusaglašenost teksta usvojenog zakona u Narodnoj skupštini i teksta zakona dostavljenog na proglašenje, nastupa ustavna situacija u kojoj Narodna skupština može ponovo da glasa o spornom tekstu, ili pak, situacija u kojoj je predsednik Narodne skupštine dužan da o tome obavesti narodne poslanike radi rešavanja spornog pitanja;

- da li se spor o ustavnosti zakona dostavljenog radi proglašenja uopšte može otkloniti na način saglasan Ustavu time što će Narodna skupština ponovnim ili bolje reći novim glasanjem "osnažiti" takav tekst zakona;
- da li se u postupku donošenja i usvajanja spornog Zakona radilo o pravno-tehničkoj redakciji koja je izvršena na propisan način (kako to tvrdi Narodna skupština), ili se radilo o neovlašćenom menjanju teksta u suštinskom i redakcijskom smislu (kako to tvrdi predsednik Republike);
- kakve su pravne posledice proglašenja izmenjenog teksta Zakona o kojem je Narodna skupština glasala i da li se može smatrati da je proglašenjem tako izglasanog teksta Zakona o radu spor o ustavnosti tog zakona otklonjen.

Četvrto, ne samo da nije bilo procesnih smetnji, nego nije bilo ni osnovanog ustavnopravnog razloga, zbog koga bi se Ustavni sud uzdržao od utvrđivanja ustavnosti osporenog Zakona. Razlozi koje je u svom dopisu dostavljenom predsedniku Republike naveo sudija izvestilac, a potom i Sud u obrazloženju zaključka nisu ustavnopravni razlozi, već bi se eventualno mogli podvesti pod razloge pragmatičnosti, celishodnosti, pa i svojevrsne političke oportuniteti. Navedena procesna politika Suda ispoljena i u ovom ustavnosudskom postupku, nema svoje dublje utemeljenje u Ustavu. Na primeru Zakona o radu tako imamo slučaj da je zahtev šefa države da Ustavni sud ispita i oceni ustavnost Zakona (u kome je izražena osnovana sumnja ili bolje reći uverenje u neustavnost Zakona), ostao bez odgovora, odnosno nerešen od strane Ustavnog suda kao jedinog nadležnog organa. Uz to, odgovor je izostao uz sadejstvo samog Ustavnog suda kao čuvara Ustava i podnosioca predloga koji je odustao od sopstvenog zahteva. Tako je sporni Zakon o radu sa "manom" i pod "senkom" zbog osporavanja ustavnosti načina i postupka njegovog donošenja i upitanosti o njegovoj (ne) ustavnosti nastavio da važi i da se primenjuje. Upitanost o njegovoj ustavnosti izrazio je ne samo podnosilac predloga - šef države, već i opšta i stručna javnost, a i sam Sud održavanjem javne rasprave. Okončanjem postupka od strane Ustavnog suda odgovor na ovu upitanost nije data - u krajnjem voljom samog Suda. A ovo je trebala biti prilika da se Ustavni sud izjasni i zauzme stav o navedenim ustavnopravnim pitanjima koja nisu od značaja samo za ocenu formalne ustavnosti ovog konkretnog zakona, već imaju i širi društveni značaj. Takva odluka Suda bi doprinosila afirmaciji Ustava i njegovih osnovnih vrednosti u praksi, a posebno načela podele vlasti i vladavine prava i potvrdila vezanost svih Ustavom, odnosno nužnost povinovanja Ustavu i pravu svih u zemlji, uključujući i najviše političke organe - Narodnu skupštinu, kao nosioca zakonodavne vlasti, koja tvori svo ostalo pravo u zemlji i predsednika Republike, kao šefa države, koji svojim ukazom o proglašenju zakona treba da potvrdi da je jedan zakon donet na način i po postupku koji je u skladu sa Ustavom, te da je proglašeni tekst zakona upravo onaj koji je usvojen na sednici Narodne skupštine.

I na kraju, ukazujemo da se u ovom predmetu Sud nije držao ni svoje dosadašnje prakse vezane za ocenu ustavnosti postupka donošenja zakona ili drugog opšteg akta, izražene

u njegovim brojnim odlukama. Naime, i pod pretpostavkom da je predlogom osporavana ustavnost Zakona o radu samo u formalnom smislu, odnosno da je predsjednik Republike osporio samo saglasnost načina i postupka po kojem je osporeni zakon donet sa načinom i postupkom donošenja zakona koji su bili propisani tada važećim Ustavom i Poslovnikom Narodne skupštine, te da je njihovim prestankom prestala i procesna mogućnost za njegovu ocenu, Sud je trebalo da donese rešenje o obustavi postupka za ocenu ustavnosti postupka donošenja zakona, jer su u toku postupka pred Ustavnim sudom prestali da važe akti u odnosu na koje je trebalo izvršiti ocenu formalne ustavnosti Zakona o radu. No, i u takvom rešenju, odnosno odluci Sud bi mogao i trebao izneti svoja stanovišta i ocenu o pomenutim spornim pitanjima. Očigledno je da je u ovom slučaju postupano u maniru da se ovaj ni malo lak i zahtevan predmet samo završi, odnosno reši, a ne i da se reše sporna ustavnopravna pitanja nastala u vršenju zakonodavne funkcije, pitanja o kojima su se sporili zakonodavac i šef države. Ustavni sud je u ovom sporu bio pozvan da kaže šta je volja ustavotvorca izražena u pomenutim ustavnim rešenjima, da li je bilo ili nije bilo njihovog kršenja, da li su nadležni organi postupali saglasno Ustavu, odnosno da li su se kretali u granicama svojih ustavnih ovlašćenja. Odluka Ustavnog suda u ovom predmetu mogla je imati dalekosežno dejstvo za utemeljenje vladavine prava, jer bi, s obzirom na sporna ustavnopravna pitanja o kojima je Ustavni sud trebalo da se izjasni i učesnike u ustavnom sporu, pokazala da u demokratskoj ustavnoj državi niko nije oslobođen poštovanja Ustava i prava, niti kontrole ustavnosti njihovih akata i radnji.

S obzirom na izloženo, stojim na stanovištu da su postojale neophodne ustavnopravne pretpostavke i osnovani ustavnopravni razlozi da se osporeni Zakon o radu podvrgne oceni ustavnosti, a ne da se postupak okonča na način kako je to učinjeno ovim zaključkom.

Ustavni sud, na sednici održanoj 3. marta 2011. godine, doneo je

ZAKLJUČAK

Okončava se postupak za ocenu ustavnosti Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05)."

(Zaključak Ustavnog suda, IU broj 190/2005 od 3. marta 2011. godine, objavljen u "Sl. glasniku RS", br. 22/2011 od 31. marta 2011. godine)